

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA w OLSZTYNIE

z dnia 19 listopada 2025 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056, zwanego dalej: „obszarem Natura 2000”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

§ 2. Opis granic obszaru Natura 2000 określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin będących przedmiotami ochrony określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. 1. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5.

2. Lokalizację działań ochronnych w obszarze Natura 2000 określa załącznik nr 6 do zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Olsztynie
z dnia 19 listopada 2025 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań
ochronnych dla obszaru Natura 2000
Murawy na Poligonie Orzysz
PLH280056**

Załącznik nr 1

**OPIS GRANICY OBSZARU NATURA 2000 MURAWY NA POLIGONIE ORZYSZ
PLH280056 W POSTACI WYKAZU WSPÓLRZĘDNYCH PUNKTÓW ZAŁAMANIA
GRANICY W UKŁADZIE WSPÓLRZĘDNYCH PŁASKICH PROSTOKĄTNYCH PL-1992**

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992)	
	x	y
0	657704,62	693786,98
1	657785,17	693754,99
2	657798,10	693749,85
3	658128,75	693618,10
4	658316,34	693543,36
5	658327,53	693538,90
6	658334,38	693536,17
7	658341,19	693533,45
8	658353,92	693522,50
9	658427,22	693459,46
10	658455,55	693435,11
11	658479,58	693416,18
12	658501,99	693398,84
13	658503,42	693397,74
14	658526,74	693379,71
15	658579,97	693382,52
16	658635,48	693387,46
17	658685,42	693391,91
18	658738,87	693398,95
19	658751,80	693400,65
20	658795,98	693406,47
21	658958,73	693422,30
22	659266,93	693255,93

23	659275,75	693253,00
24	659329,01	693224,36
25	659338,14	693219,45
26	659409,29	693181,19
27	659420,47	693174,48
28	659433,59	693166,60
29	659457,45	693148,90
30	659481,64	693130,96
31	659512,88	693104,05
32	659536,29	693094,09
33	659539,71	693092,45
34	659562,55	693081,49
35	659570,20	693077,82
36	659585,34	693065,90
37	659644,12	693004,80
38	659692,01	692955,01
39	659700,81	692944,32
40	659730,09	692908,75
41	659753,93	692879,79
42	659755,14	692877,91
43	659811,35	692790,24
44	659852,79	692748,74
45	660057,26	693243,37
46	660112,88	693378,05
47	660096,30	693380,97
48	659928,13	693410,59

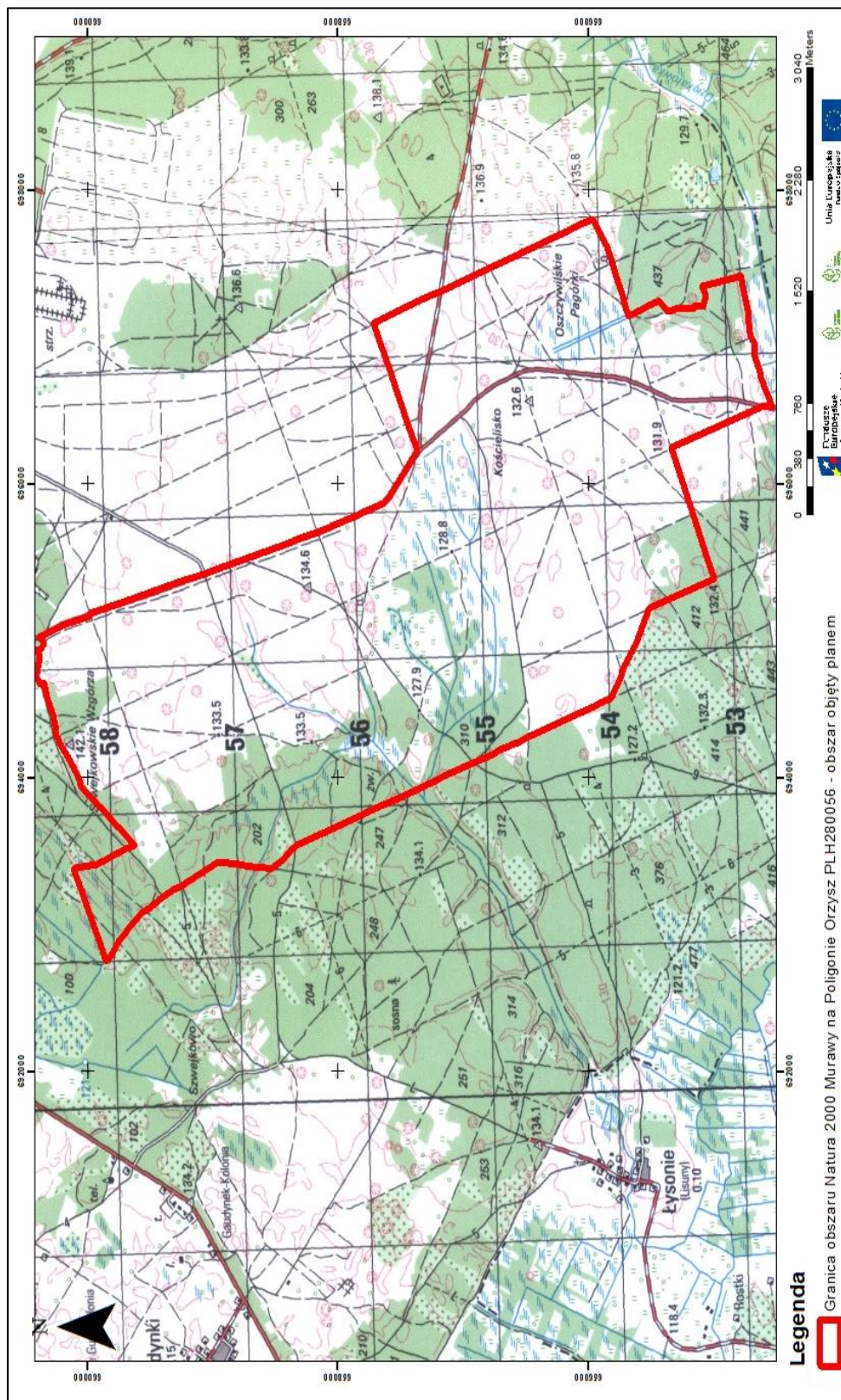
49	659839,83	693449,08
50	659819,11	693458,11
51	659700,00	693510,03
52	659652,76	693530,62
53	659628,11	693541,36
54	659758,32	693658,35
55	659850,80	693757,67
56	659900,89	693800,64
57	659992,46	693879,59
58	660034,97	693919,25
59	660059,84	693946,09
60	660065,15	693975,73
61	660066,20	693981,60
62	660139,34	694104,56
63	660223,78	694238,41
64	660238,98	694262,51
65	660247,78	694283,53
66	660263,41	694348,13
67	660272,90	694428,67
68	660321,50	694547,64
69	660345,92	694647,15
70	660373,34	694640,11
71	660383,97	694637,38
72	660411,21	694691,93
73	660399,16	694737,33
74	660396,13	694748,74

75	660398,66	694753,69
76	660380,20	694827,27
77	660408,75	694876,85
78	660381,21	694874,81
79	660359,24	694897,69
80	660350,92	694922,44
81	660388,31	694956,25
82	660205,46	695035,37
83	660176,79	695047,77
84	659985,04	695103,58
85	659976,33	695106,11
86	659980,32	695116,28
87	659703,43	695194,88
88	659279,61	695326,56
89	659074,72	695385,91
90	658973,70	695417,75
91	658733,76	695493,38
92	658446,45	695583,91
93	658303,48	695629,01
94	658167,86	695671,76
95	658072,49	695703,48
96	658059,00	695708,63
97	657850,46	695788,22
98	657837,37	695793,22
99	657799,39	695807,53
100	657755,87	695823,60
101	657645,31	695865,57
102	657599,55	695905,93
103	657597,80	695908,18
104	657594,13	695911,47
105	657579,73	695931,31
106	657416,91	696155,70
107	657375,20	696213,18
108	657367,32	696232,95
109	657447,51	696423,79
110	657482,56	696507,22
111	657550,14	696674,93
112	657584,39	696760,17
113	657645,89	696918,39
114	657718,87	697099,32
115	657488,02	697192,51
116	657340,37	697256,71
117	657219,80	697300,81
118	657177,44	697316,31
119	656843,10	697453,10

120	656776,94	697480,16
121	656154,12	697733,84
122	656063,05	697769,62
123	655972,40	697805,23
124	655970,59	697806,08
125	655858,32	697618,36
126	655817,47	697511,39
127	655781,51	697413,03
128	655744,92	697312,94
129	655698,91	697184,45
130	655693,31	697168,81
131	655685,26	697146,34
132	655680,62	697148,24
133	655571,42	697192,99
134	655536,08	697207,47
135	655438,02	697247,66
136	655366,24	697175,70
137	655308,53	697193,87
138	655156,51	697205,37
139	655152,03	697214,53
140	655119,25	697215,77
141	655093,79	697212,02
142	655081,81	697230,00
143	655069,83	697260,70
144	655068,33	697274,18
145	655077,32	697302,64
146	655090,80	697336,34
147	655096,30	697346,74
148	654836,62	697401,92
149	654794,54	697422,32
150	654789,96	697424,55
151	654773,88	697357,72
152	654770,60	697344,10
153	654731,89	697183,20
154	654723,30	697098,41
155	654716,27	697029,00
156	654704,37	697004,63
157	654683,62	696962,14
158	654672,27	696871,04
159	654645,64	696789,12
160	654628,41	696736,12
161	654622,55	696722,61
162	654536,19	696523,67
163	654593,83	696533,40
164	654598,62	696534,21

165	654600,56	696534,54
166	654603,58	696535,05
167	654665,94	696510,69
168	655341,44	696246,87
169	655169,99	695801,82
170	655070,64	695543,97
171	655070,14	695536,88
172	655003,41	695353,13
173	655003,05	695352,46
174	655486,30	695163,17
175	655519,47	695150,18
176	655572,30	695035,07
177	655618,83	694921,07
178	655738,72	694721,23
179	655733,88	694709,33
180	655826,05	694539,25
181	655833,19	694536,41
182	655872,29	694520,83
183	656004,75	694467,48
184	656088,39	694433,79
185	656429,21	694296,53
186	656481,09	694275,47
187	656494,66	694269,97
188	656565,31	694241,30
189	656568,70	694239,93
190	656706,37	694185,52
191	656727,91	694177,01
192	656770,53	694160,17
193	656918,78	694101,60
194	656921,12	694100,68
195	656922,94	694099,96
196	657155,07	694006,36
197	657222,86	693979,02
198	657245,16	693970,03
199	657301,17	693947,44
200	657304,54	693946,08
201	657344,35	693930,06
202	657364,56	693922,03
203	657376,34	693917,35
204	657379,48	693916,10
205	657427,84	693896,90
206	657483,10	693874,95
207	657704,62	693786,98

MAPA Z PRZEBIEGIEM GRANICY OBSZARU NATURA 2000 MURAWY NA POLIGONIE
ORZYSZ PLH280056

**IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ DLA
ZACHOWANIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH
ORAZ GATUNKÓW ROŚLIN I ICH SIEDLISK BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY
NA OBSZARZE NATURA 2000 MURAWY NA POLIGONIE ORZYSZ PLH280056**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
1.	4030 Suche wrzosowiska	I01 Obce gatunki inwazyjne. W płatach siedliska oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie występują obce taksony inwazyjne: czeremcha amerykańska <i>Padus serotina</i>, łubin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i>, a sporadycznie również przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i> i nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i>. Gatunki te uniemożliwiają utrzymanie właściwej struktury warstwy zielnej, a w przyszłości mogą znacząco wpłynąć na ograniczenie bogactwa florystycznego płatów siedliska 4030. I02 Problematiczne gatunki rodzime. W płatach wrzosowisk mącznicowych gatunkiem ekspansywnym jest trzcinnik piaszkowy <i>Calamagrostis epigejos</i>. Ponadto zaobserwowano pojawiający się nalot i podrost gatunków lekkonasiennych: brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> oraz topoli osiki <i>Populus tremula</i>. Wkraczanie do siedliska brzozy i osiki może prowadzić do zmian mikrosiedliskowych skutkujących ustępowaniem gatunków roślin naczyniowych z warstwy zielnej. Z kolei problem ekspansji trzcinnika piaskowego dotyczy wrzosowisk występujących na terenie całej Polsce.	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W przypadku zaniechania czynnego użytkowania poligonu istnieje ryzyko silnego rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych oraz zarastania płatów siedliska 4030 gatunkami lekkonasiennymi i trzcinnikiem, stanowiącymi konkurencję dla niskich krzewinek. Systematyczne niszczenie pokrywy roślinnej i powierzchni gruntu przez ciężki sprzęt wojskowy oraz wybuchy pocisków artyleryjskich sprzyjają tworzeniu się stadiów inicjalnych wrzosowisk. J02 Pożary. Niekontrolowane pożary z jednej strony przyczyniają się do okresowego zniszczenia płatów wrzosowisk mącznicowych, ale z drugiej wpływają zdecydowanie pozytywnie na ich „odmładzanie” przez co wrzos występuje we wszystkich fazach rozwojowych na terenie poligonu. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane. Rozjeżdżanie wrzosowisk mącznicowych, przez ciężki sprzęt wojskowy podobnie jak w przypadku poprzedniego zagrożenia – z jednej strony może zniszczyć płaty siedliska, ale z drugiej pozytywnie wpływa na odślanianie gleby i zachowanie

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			ciągłości siedliska 4030. E01.04 Inne typy zabudowy. Zajęcie siedliska przyrodniczego przez obiekty budowlane może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska. E04.02 Obiekty, budynki wojskowe stanowiące element krajobrazu Zajęcie siedliska przyrodniczego przez budynki wojskowe, będącego w ciągłym użytkowaniu poligonu, może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska.
2.	6120 Cieptolubne murawy napiaskowe	I01 Obce gatunki inwazyjne. W płatach muraw napiaskowych występowały obce gatunki inwazyjne jak czeremcha amerykańska <i>Padus serotina</i>, łubin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i>, nawłoc późna <i>Solidago gigantea</i> i przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i>, które wypierają taksony murawowe, a w skrajnych przypadkach ich duża obfitość może prowadzić do zmiany warunków siedliskowych, uniemożliwiając powrót roślinności typowej dla siedliska 6120 nawet po ich eliminacji. I02 Problematiczne gatunki rodzime. Murawy napiaskowe ulegają ekspansji rodzimych gatunków. Dużym problemem jest ich zarastanie trzcinnikiem piaskowym <i>Calamagrostis epigejos</i>.	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W przypadku zaniechania czynnego użytkowania poligonu istnieje ryzyko silnego rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych oraz zarastania płatów muraw napiaskowych gatunkami lekkonasiennymi i trzcinnikiem, stanowiącymi silną konkurencję. J01 Pożary. Niekontrolowane pożary z jednej strony przyczyniają się do okresowego zniszczenia płatów muraw napiaskowych, z drugiej zaś kontrolowane wypalanie ich fragmentów sprzyja bogactwu florystycznemu fitocenozy i prowadzi do eliminacji taksonów inwazyjnych oraz nalotu i podrostu drzew i krzewów. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane. Rozjeżdżanie muraw napiaskowych, przez ciężki sprzęt wojskowy z jednej strony może zniszczyć płaty siedliska, ale z drugiej pozytywnie wpływa na odsłanianie gleby i zachowanie ciągłości siedliska 6120.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			E01.04 Inne typy zabudowy Zajęcie siedliska przyrodniczego przez obiekty budowlane może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska. E04.02 Obiekty, budynki wojskowe stanowiące element krajobrazu Zajęcie siedliska przyrodniczego przez budynki wojskowe, będącego w ciągłym użytkowaniu poligonu, może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska.
3.	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	X Brak zagrożeń i nacisków	G01.03 Pojazdy zmotoryzowane Zbyt duże natężenie ruchu pojazdów wojskowych może przyczynić się do nadmiernego rozjeżdżania siedliska i niszczenia charakterystycznej dla wydm roślinności. Z drugiej strony ruch pojazdów przyczynia się do zachowania otwartego charakteru piaszczysk. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja). Sukcesja w stronę bardziej zwartych zbiorowisk (zarastanie wydmy roślinnością naczyniową) w przypadku całkowitego zaniechania gospodarowania siedliskiem. E01.04 Inne typy zabudowy. Zajęcie siedliska przyrodniczego przez obiekty budowlane może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska. E04.02 Obiekty, budynki wojskowe stanowiące element krajobrazu. Zagrożenie zdefiniowane jako potencjalne dla siedliska 2330. Zajęcie siedliska przyrodniczego przez budynki wojskowe, będącego

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			w ciągłym użytkowaniu poligonu, może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska.
4.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	I02 Problematiczne gatunki rodzime. Silny rozrost trzcinnika piaskowego <i>Calamagrostis epigejos</i> oraz wrzосу zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> w miejscu występowania sasanki otwartej ogranicza jej rozwój i poszerzanie areału powodując brak miejsc (niezadarnionej powierzchni gleby) do kiełkowania nasion. I01 Obce gatunki inwazyjne. Występowanie na stanowisku omawianego gatunku czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> i łąbinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> znacząco zmieniających warunki mikrosiedliskowe i przyczyniających się tym samym do ograniczenia rozprzestrzeniania się tego gatunku na stanowisku.	J01 Pożary. Wybuchy i niekontrolowane pożary, które mają miejsce na poligonie wywierają zarówno negatywny, jak i pozytywny wpływ na stanowiska tego gatunku. Może się zdarzyć tak, że wybuchy przypadkowo i niezamierzenie niszczą stanowisko sasanki bezpowrotnie, ale zjawiska te wywierają też korzystny wpływ. Pożary powodują okresowe zniszczenie pokrywy roślinnej, a tym samym odsłanianie gleby przez co nasiona sasanki mają ułatwione kiełkowanie. Liczne publikacje naukowe wskazują na pozytywny wpływ okresowych pożarów na stan zachowania populacji sasanki otwartej. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane. Rozjeżdżanie stanowisk występowania tego gatunku przez ciężki sprzęt wojskowy może okresowo niszczyć pokrywę zielną, ale w dłuższej perspektywie czasowej wpływa na poprawę warunków siedliskowych, w tym warunków dla zwiększania areału sasanki otwartej. Odsłanianie gleby sprzyja kiełkowaniu nasion sasanki. K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja. Zarzucenie dotychczasowego sposobu użytkowania muraw napiaskowych, które są siedliskiem sasanki otwartej może prowadzić do ich zarastania i ustępowania tego cennego przyrodniczo gatunku. Sasanka otwarta cechuje się niską konkurencyjnością w stosunku do

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia	
		Istniejące	Potencjalne
			innych gatunków występujących na murawach. Nadmierny rozwój taksonów rodzimy uznawanych za ekspansywne często przyczynia się do zmniejszenia populacji, a nawet ustąpienia ze stanowiska, głównie ze względu na brak odpowiednich miejsc do kiełkowania nasion. Użytkowanie poligonu sprzyja mechanicznemu odsłanianiu gleby, zapobiega dużemu zwarcu pokrywy roślinnej i tworzy tym samym optymalne warunki dla kiełkowania nasion i rozwoju siewek. E01.04 Inne typy zabudowy. Zajęcie stanowisk występowania tego gatunku przez obiekty budowlane może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska. E04.02 Obiekty, budynki wojskowe stanowiące element krajobrazu. Zajęcie stanowisk występowania przez budynki wojskowe, będącego w ciągłym użytkowaniu poligonu, może doprowadzić do zniszczenia płatów siedliska.

**CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH NA OBSZARZE NATURA 2000 MURAWY NA
POLIGONIE ORZYSZ PLH280056**

Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony¹	Cel działań ochronnych²
6120* Cieplolubne murawy napiaskowe	Powierzchnia siedliska	Zachowanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż ok. 550 ha.
	Powierzchnia siedliska na stanowisku.	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym dopuszcza się niewielki spadek powierzchni siedliska w porównaniu z wcześniejszymi badaniami.
	Gatunki charakterystyczne*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, gdzie występuje co najmniej 2 do 5 gatunków roślin naczyniowych spośród gatunków charakterystycznych
	Obce gatunki inwazyjne*	Poprawa wskaźnika ze stanu U1 do stanu FV. Zmniejszenie udziału taksonów inwazyjnych, nietypowych dla siedliska takich jak.: czeremcha amerykańska <i>Padus serotina</i> , łubin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i> , nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i> , przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i> występujących pojedynczo i nie zajmujących powierzchni więcej niż 5% do stanu w którym obce gatunki inwazyjne nie występują.
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych*	Poprawa wskaźnika ze stanu U1 w którym obecny jest jeden lub dwa gatunki ekspansywnych roślin zielnych, występujących w rozproszeniu do stanu FV, w którym brak jest takich gatunków, ewentualnie obecny jest jeden gatunek występujący pojedynczo, poprzez zmniejszenie udziału nietypowych dla siedliska rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych (głównie trzcinnika piaskowego).
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew*	Utrzymanie parametru na poziomie U1, w którym pokrycie drzew i krzewów waha się od 10 do 25% powierzchni (krzewy nie tworzą zwartych zarośli) i występują w rozproszeniu.

¹ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy. Wskaźniki kardynalne zaznaczono gwiazdką (*).

² Użyte oceny FV (stan ochrony właściwy), U1 (stan ochrony niezadowalający) oraz U2 (stan zły) wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.).

	Struktura przestrzenna płatów muraw*	Utrzymanie parametru na poziomie U1, w którym płyty muraw ze związku <i>Koelerion glaucae</i> tworzą większościową mozaikę ze zbiorowiskami łąkowymi ze związku <i>Arrhenatherion elatioris</i> .
	Zachowanie strefy ekotonowej	Utrzymanie parametru na poziomie U1, w którym występuje ostra granica murawa-las, nie sąsiadująca z płatami zbiorowisk okrajkowych.
	Ogólnie struktura i funkcje	Utrzymanie parametru na poziomie U1 w którym Wszystkie wskaźniki kardynalne (Gatunki charakterystyczne, Obecne gatunki inwazyjne, Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych, Ekspansja krzewów i podrostu drzew, Struktura przestrzenna płatów muraw) oceniono przynajmniej na U1.
	Perspektywy ochrony	Utrzymanie parametru na poziomie U1.
	Ocena ogólna	Utrzymanie parametru na poziomie U1 w którym jeden lub więcej parametrów oceniono na U1 i brak jest ocen U2.
4030 Suche wrzosowiska	Powierzchnia siedliska	Zachowanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż ok. 225 ha.
	Powierzchnia siedliska na stanowisku	Utrzymanie parametru na poziomie U1, w którym dopuszczalne jest aby powierzchnia siedliska na stanowisku wykazywała powolny trend spadkowy lub była antropogenicznie pofragmentowana.
	Pokrycie wrzосу zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> , (ewentualnie łączne wrzосу i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>)*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym pokrycie wrzосу zwyczajnego wynosi 30-50%.
	Pokrycie traw	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym pokrycie traw wynosi 10-30%.
	Gatunki obce geograficznie*	Poprawa wskaźnika ze stanu U1 do stanu FV. Zmniejszenie udziału taksonów gatunków obcych geograficznie do stanu w którym nie będą one występowały.
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	Poprawa wskaźnika ze stanu U1 do stanu FV. Zmniejszenie udziału taksonów ekspansywnych gatunków rodzimych do stanu w którym nie będą one występowały.
	Struktura populacji kluczowych gatunków (wrzós zwyczajny <i>Calluna vulgaris</i> /wrzós i mącznica lekarska <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym wszystkie fazy rozwojowe są obecne, ale osobniki juwenilne skąpo reprezentowane.
	Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym dopuszczalny jest niezadowolający (U1) stan niektórych gatunków.

	siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane) np. widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i> , lerka- <i>Lullula arborea</i> , świergotek polny <i>Anthus campestris</i>)	
	Inne zniekształcenia (zaśmiecenie, pozyskiwanie piasku, itp.)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym dopuszczalne jest występowanie innych zniekształceń, lecz są one mało znaczące.
	Ogólnie struktura i funkcje	Utrzymanie parametru na poziomie U1 w którym wszystkie wskaźniki kardynalne (Pokrycie wrzосу zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> , (ewentualnie łączne wrzосу i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>), Zarośnięcie przez drzewa, Gatunki obce geograficznie) oceniono przynajmniej na U1.
	Perspektywy ochrony	Utrzymanie parametru na poziomie U1 w którym zachowanie siedliska w stanie nie pogorszone w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom.
	Ocena ogólna	Utrzymanie parametru na poziomie U1 w którym co najmniej jeden z trzech parametrów oceniono na U1, brak jest oceny U2.
2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Powierzchnia siedliska	Zachowanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż ok. 0,1 ha
	Gatunki charakterystyczne*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym występuje 1 gatunek charakterystyczny lub jest ich brak.
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym sumaryczne pokrycie krzewów i podrostu drzew wynosi powyżej 60%.
	Gatunki ekspansywne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym sumaryczne pokrycie gatunków ekspansywnych wynosi powyżej 10%.
	Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym pokrycie gatunkami inwazyjnymi może wynosić powyżej 5% lub więcej niż jeden gatunek (niezależnie od pokrycia).
	Występowanie procesów eolicznych*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym występują tylko dobrze utrwalone procesy eoliczne, np. duże wydmy, zarośnięte w większości lasem.

	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje wynosi do 10 %.
	Gatunki charakterystyczne murawy kserotermicznej/ wrzosowiska	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym występuje powyżej 3 gatunków charakterystycznych dla murawy kserotermicznej lub wrzosowiska
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym dopuszczalne jest aby większość niezakrzaczanej powierzchni transektu pozbawiona była pokrywy roślinnej na skutek działań człowieka.
	Powierzchnia siedliska na stanowisku	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U2, w którym dopuszczalne jest spadek powierzchni siedliska o więcej niż 10% w porównaniu ze stanem początkowym.
	Ogólnie struktura i funkcje	Utrzymanie parametru na poziomie U2 w którym jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U2.
	Perspektywy ochrony	Utrzymanie parametru co najmniej na poziomie U2 w którym perspektywy zachowania siedliska są złe, obserwowany jest silny wpływ czynników zagrażających, nie można zagwarantować przetrwania siedliska w dłuższej perspektywie czasowej.
	Ocena ogólna	Utrzymanie parametru na poziomie U2, w którym jeden lub więcej parametrów oceniono na U2.
1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla</i> <i>patens</i>	Liczebność populacji	Utrzymanie wskaźnika na poziomie FV, w którym liczebność jest wyższa niż 20 osobników.
	Liczba (%) osobników Generatywnych*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie FV, w którym liczba osobników generatywnych w populacji wynosi powyżej 60%.
	Średnia liczba kwiatów w kępie generatywnej	Utrzymanie wskaźnika na poziomie FV, w którym średnia liczba kwiatów w kępie generatywnej wynosi powyżej 2 kwiatów.
	Liczba siewek	Utrzymanie wskaźnika na poziomie FV, tj. obecność kilku lub więcej siewek.
	Stan zdrowotny	Utrzymanie wskaźnika na poziomie FV, w którym poniżej 5% populacji ma deformacje, choroby i pasożyty.
	Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1 – powierzchnia 0,01-0,1 ha lub mniejsza, ale nie więcej niż o 10% w porównaniu ze stanem początkowym.
	Powierzchnia zajętego siedliska	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1 – powierzchnia 0,0005-0,01 ha lub mniejsza, ale nie więcej niż o 10% w porównaniu ze stanem początkowym.
	Ocienienie siedliska*	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1.

	Zwarcie drzew i krzewów na siedlisku	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1, w którym suma zwarców warstw a i b wynosi 65-80%.
	Wysokość runi/runa	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1 w którym, wysokość runi/runa wynosi od 20 do 30 cm.
	Obecność świerka ew. innych ekspansywnych gatunków drzewiastych*	Poprawa wskaźnika do stanu FV, w którym suma zwarcia tych gatunków, łącznie dla wszystkich warstw wynosi <25%.
	Gatunki ekspansywne*	Poprawa wskaźnika do stanu FV. Zmniejszenie udziału gatunków ekspansywnych do poziomu w którym pokrywają <10% powierzchni.
	Gatunki obce, inwazyjne	Poprawa wskaźnika do stanu FV. Zmniejszenie udziału gatunków obcych, inwazyjnych, do poziomu w którym brak jest ich w obrębie stanowiska i w bezpośrednim sąsiedztwie.
	Oświetlenie stanowiska	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1 w którym oświetlenie stanowiska występuje głównie z boku.
	Miejsca do kiełkowania	Utrzymanie wskaźnika na poziomie U1 – miejsca do kiełkowania na poziomie pomiędzy 2% a 10%

**DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARZE NATURA 2000 MURAWY NA POLIGONIE
ORZYSZ PLH280056 ZE WSKAZANIEM PODMIOTÓW ODPOWIEDZIALNYCH ZA ICH
WYKONANIE I OBSZARÓW ICH WDRAŻANIA.**

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków				
1.	Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz siedliska do nich przylegające, które nie są kwalifikowane jako przedmioty ochrony, stanowią jednak strefę buforową	Usuwanie czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> poprzez: 1) wrywanie - dotyczy młodych osobników i siewek. Młode osobniki generatywne zaleca się usuwać ręcznie wraz z całym systemem korzeniowym, skutkiem czego zostają ostatecznie zniszczone. Dotyczy to tylko 1-2 letnich siewek; 2) karczowanie osobników wraz z ich szczytami korzeniową z wcześniejszym ich podkopaniem ręcznym. Zabieg ten należy wykonać przed kwitnieniem i owocowaniem osobników omawianego gatunku. Uzyskiwaną biomasę każdorazowo należy zebrać i usunąć poza obszar Natura 2000. Termin wykonania: w okresie obowiązywania PZO w miarę potrzeby	Cały obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
2.	6120* Ciepłolubne murawy napiaskowe 4030 Suche wrzosowiska	Usuwanie żarnowca miotlastego <i>Cytisus scoparius</i> poprzez wycinanie wraz z karczowaniem przed okresem kwitnienia i owocowania tj. w maju lub na początku czerwca. Uzyskiwaną biomasę każdorazowo należy zebrać i usunąć poza obszar Natura 2000. Termin wykonania: w okresie obowiązywania PZO w miarę potrzeby	Stanowiska: 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały, Rejonowym Zarządem

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Niedopuszczenie do zalesienia terenów otwartych poprzez maksymalne ograniczenie zalesiania i dosadzania drzew na terenach nieleśnych.		Nadleśnictwo Drygały
		Utrzymywanie powierzchni otwartych z zachowaniem w ich obrębie niewielkich kęp zadrzewień poprzez podtrzymanie szkoleniowych działań wojskowych.		Nadleśnictwo Drygały, Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz,
		Ograniczenie nowych okopów i budowli ziemnych. Po zakończeniu ćwiczeń wojskowych bezwzględne zasypywanie wykonanych okopów i budowli ziemnych.		Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Egzekwowanie zakazu poruszania się pojazdów mechanicznych poza wyznaczonymi drogami. Dopuszcza się, w związku z koniecznością usuwania przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych z terenu obszaru Natura 2000, możliwość ich detonacji na terenie obszaru Natura 2000 po wcześniejszym wyznaczeniu miejsc detonacji bez szkody dla siedlisk przyrodniczych.	Cały obszar Natura 2000	Rejonowy Zarząd Infrastruktury Olsztyn, Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
3.	4030 Suche wrzosowiska	Usuwanie (wycinanie wraz z karczowaniem) nalotu i podrostu brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> oraz topoli osiki <i>Populus tremula</i> na początku	Stanowiska: 1, 2, 4, 11	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		sezonu wegetacyjnego, za wyjątkiem niewielkich kęp istotnych dla ochrony cietrzewia. Każdorazowe wyniesienie biomasy poza obszar Natura 2000. Termin wykonania: w okresie obowiązywania PZO w miarę potrzeby		w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Usuwanie nalotu i podrostu sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> - wycinanie wraz z karczowaniem oraz wyniesienie biomasy poza obszar Natura 2000. Termin wykonania: w okresie obowiązywania PZO w miarę potrzeby	Stanowisko 4	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Koszenie fragmentów wrzosowisk w okresie jesiennym (październik - listopad), co ok. 8–10 lat, w celu odmłodzenia populacji <i>Calluna vulgaris</i> . Dopuszczalne jest kontrolowane wypalanie.	Stanowiska: 1, 2, 4	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
4.	6120* Ciepłolubne murawy napiaskowe	Usuwanie nawłoci późnej <i>Solidago gigantea</i> na wczesnym etapie sukcesji poprzez punktowe wykopywanie (wrywanie) roślin. Dopuszcza się również kilkukrotnie (minimum 2 razy) w ciągu sezonu wegetacyjnego koszenie nawłoci. Działania te powtarzać przez kolejne 3 lata. Każdorazowe wyniesienie biomasy poza obszar Natura 2000. Działanie ciągłe do wykonania w trakcie obowiązywania PZO	Stanowisko 5	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
6.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Usuwanie czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>, łubinu trwałego <i>Lupinus polyphyllus</i> i nawłoci późnej <i>Solidago gigantea</i> znajdujących się w promieniu 10 m od osobników sasanki otwartej <i>Pulsatilla patens</i>. <u>Czeremcha amerykańska</u> - wrywanie młodych osobników i siewek wraz z całym systemem korzeniowym, skutkiem czego zostają ostatecznie zniszczone. Dotyczy to tylko 1-2 letnich siewek; w przypadku osobników	Stanowisko 3	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		dojrzałych karczowanie wraz z ich szyją korzeniową z wcześniejszym ich podkopaniem ręcznym. <u>Nawłóć późna</u> - na wczesnym etapie sukcesji, gdy nawłóć nie uzyskała jeszcze dużego zwarcia, skuteczne jest punktowe wykopywanie roślin. Dopuszcza się również kilkukrotnie (minimum 2 razy) w ciągu sezonu wegetacyjnego koszenie nawłoci. Działania te powtarzać przez kolejne 3 lata. <u>Łubin trwały</u> – wykaszanie wraz z karczowaniem przed dojrzewaniem owoców. Zabieg ten powinien być wykonany regularnie i starannie dwa sezony wegetacyjne z rzędu. W kolejnych latach zalecane jest kontynuowanie, w razie potrzeby.		Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Ograniczenie pokrycia gatunkami wysoce konkurencyjnymi (zwłaszcza trzcinnikiem piaszkowym <i>Calamagrostis epigejos</i>, a miejscami również wrzosem <i>Calluna vulgaris</i>) poprzez ich wykaszanie mechaniczne w promieniu 10 m od stanowiska, w okresie późnego lata, połączone z usuwaniem pozyskanej biomasy. Zabieg ten powinien być wykonany regularnie i starannie przez dwa sezony wegetacyjne z rzędu. W kolejnych latach zalecane jest kontynuowanie wykaszania taksonów ekspansywnych w razie potrzeby (np. po 5 i 10 latach).	Wszystkie stanowiska sasanki otwartej	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
		Wspomaganie rozmnażania generatywnego poprzez płatowe mechaniczne odsłanianie gleby (usuwanie pokrywy mszystej i zadarnionej w otoczeniu stanowisk sasanki) – ok. 100	Wszystkie stanowiska sasanki otwartej	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie

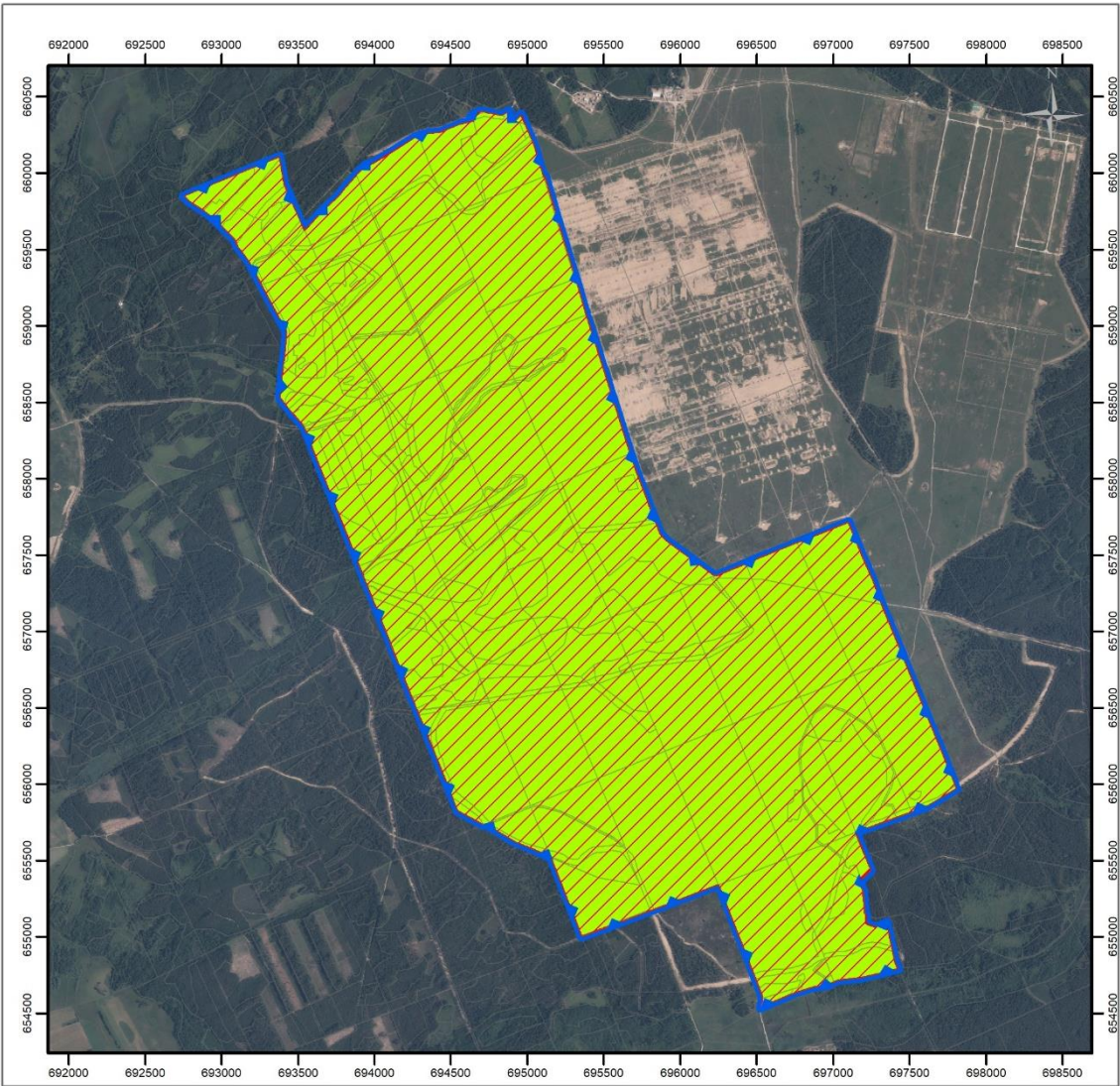
Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		cm ² . Zabieg należy wykonać w latach kwitnienia i owocowania gatunku.		na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Polygonowego Wojsk Lądowych Orzysz
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
1.	6120* Ciepłolubne murawy napiaskowe	Monitoring siedliska 6120 zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Ocena parametrów: powierzchnia, specyficzna struktura i funkcje, perspektywy ochrony, ocena ogólna. Pierwszy monitoring z uwagi na teren polygonowy w terminie 5 lat od ustanowienia planu zad ochronnych, w terminie optymalnym dla rozwoju fitocenozy – od połowy maja do końca czerwca. Monitoring należy prowadzić w czasie obowiązywania PZO.	<u>Stanowisko 5</u> 21°56'56,922"E 53°45'40,583"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 129p, 129o, 129l, 129m, 129j, 129f, 130g, 129h, 200a, 200c, 199a, 199d, 243a, 244c, 245d, 245i, 308 a, 308h, 309a, 309h, w leśnictwie Orzysz oraz w wydzielaniu 309a w leśnictwie Ruda, Nadleśnictwo Drygały <u>Stanowisko 6</u> 21°57'4,216"E 53°45'18,851"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 244a, 244b, 245a, 245h w leśnictwie Orzysz, w Nadleśnictwie Drygały <u>Stanowisko 9</u>	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Polygonowego Wojsk Lądowych Orzysz

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			21°59'0,019"E 53°43'9,772"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 409a, 439a, 439f, 439 g, w leśnictwie Ruda, w Nadleśnictwie Drygały <u>Stanowisko 10</u> 21°59'2,762"E 53°44'11,509"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 307c, 370c, 370a, 371g, 373d, 372c, 410a, 411a, 412a w leśnictwie Ruda oraz w wydzielaniach 369c i 408a w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwo Drygały <u>Stanowisko 12</u> 21°59'40,037"E 53°44'6,292"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 367b, 406a w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwo Drygały	
2.	4030 Suche wrzosowiska	Monitoring siedliska 4030 zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Ocena parametrów: powierzchnia, specyficzna struktura i funkcje, perspektywy ochrony, ocena ogólna. Pierwszy monitoring z uwagi na teren poligonowy w terminie 5 lat od ustanowienia planu zadań ochronnych, w terminie optymalnym dla rozwoju wrzosu – od lipca do września. Monitoring należy prowadzić w czasie obowiązywania PZO.	<u>Stanowisko 1</u> 21°59'19,387"E 53°44'5,923"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 406a, 407a, 407b, w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwie Drygały <u>Stanowisko 2</u> 21°58'38,286"E 53°43'43,773"N	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 371 g, 372c, 373d, 412a, 411a, 411b, 410a, 409a, w leśnictwie Ruda, w Nadleśnictwie Drygały <u>Stanowisko 4</u> 21°56'34,401"E 53°45'34,487"N zlokalizowane w wydzieleniach leśnych 201a, 202a, 201f, 201g, w leśnictwie Orzysz, w Nadleśnictwie Drygały	w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
3.	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Monitoring stanowiska wydmy śródlądowej zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Ocena parametrów: powierzchnia, specyficzna struktura i funkcje, perspektywy ochrony, ocena ogólna. Pierwszy monitoring z uwagi na teren poligonowy w terminie 3 lat od ustanowienia planu zadań ochronnych, w terminie optymalnym tj. maj do połowy czerwca. Monitoring należy prowadzić w czasie obowiązywania PZO.	<u>Stanowisko 3</u> 21°58'47,01"E 53°43'7,954"N zlokalizowane w wydzielaniu leśnym 439g w leśnictwie Ruda, w Nadleśnictwie Drygały	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz
5.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Monitoring sasanki otwartej <i>Pulsatilla patens</i> zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką Głównego Inspektora Ochrony Środowiska dla gatunku 1477. Ocena parametrów: populacja, siedlisko, perspektywy ochrony,	<u>Stanowisko 1</u> 21°59'36,429"E 53°44'8,653"N zlokalizowane na ciepłolubnej murawie napiaskowej (kod 6120) w	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		ocena ogólna. Pierwszy monitoring z uwagi na teren poligonowy w terminie 3 lat od ustanowienia planu zadań ochronnych, w terminie optymalnym dla rozwoju gatunku – od wczesnej wiosny (zależy od sezonu wegetacyjnego) do końca sierpnia. Monitoring należy prowadzić w okresie obowiązywania PZO najlepiej co 3 lata, a jeśli nie ma takiej możliwości to zgodnie z metodyką GIOŚ dla gatunku tj. co 6 lat.	wydzieleniu leśnym 406a w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwo Drygały. <u>Stanowisko 2</u> 21°58'58,982"E 53°44'13,745"N zlokalizowane na ciepłolubnej murawie napiaskowej (kod 6120) w wydzieleniu leśnym 369c w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwo Drygały. <u>Stanowisko 3</u> 21°56'39,263"E 53°45'35,781"N zlokalizowane w płacie wrzosowiska mącznicowego (kod 4030) w wydzieleniu leśnym 201a w leśnictwie Orzysz, Nadleśnictwo Drygały.	terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Polygonowego Wojsk Lądowych Orzysz

LOKALIZACJA DZIAŁAŃ OCHRONNYCH NA OBSZARZE NATURA 2000 MURAWY NA
POLIGONIE ORZYSZ PLH280056

0 250 500 1 000 m

Objaśnienia

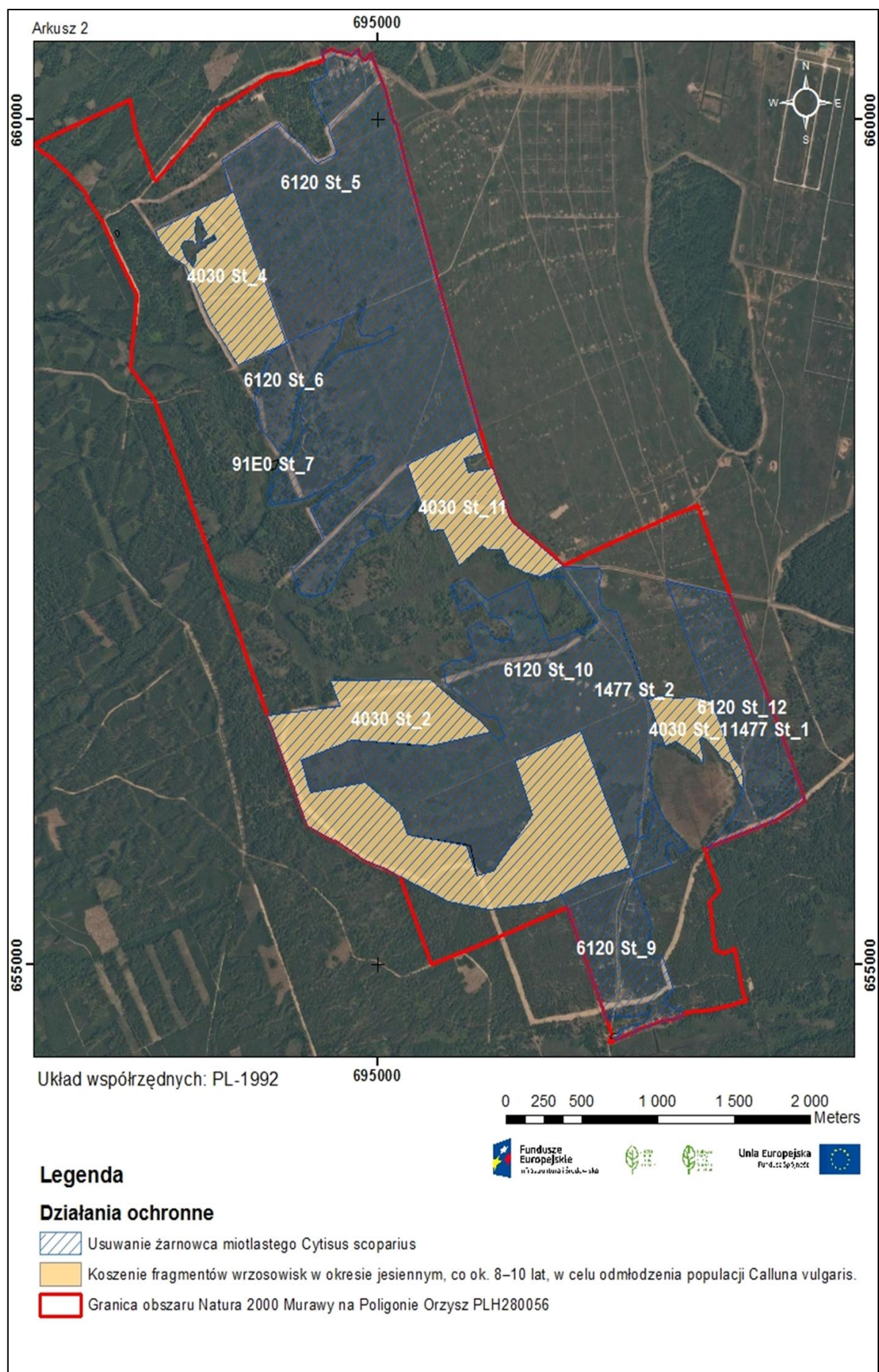
- granica obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056
- wydzielania

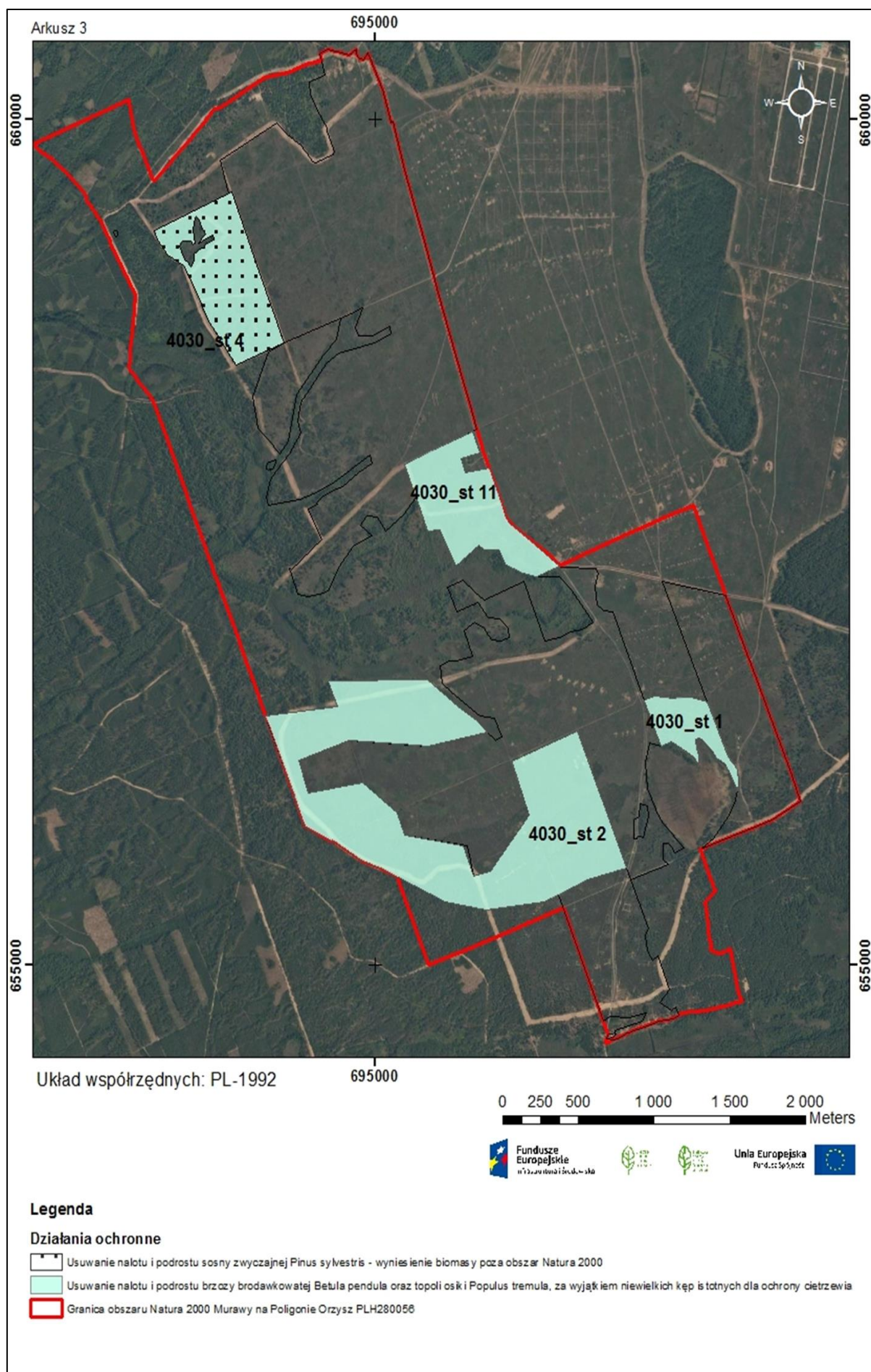
Działanie:

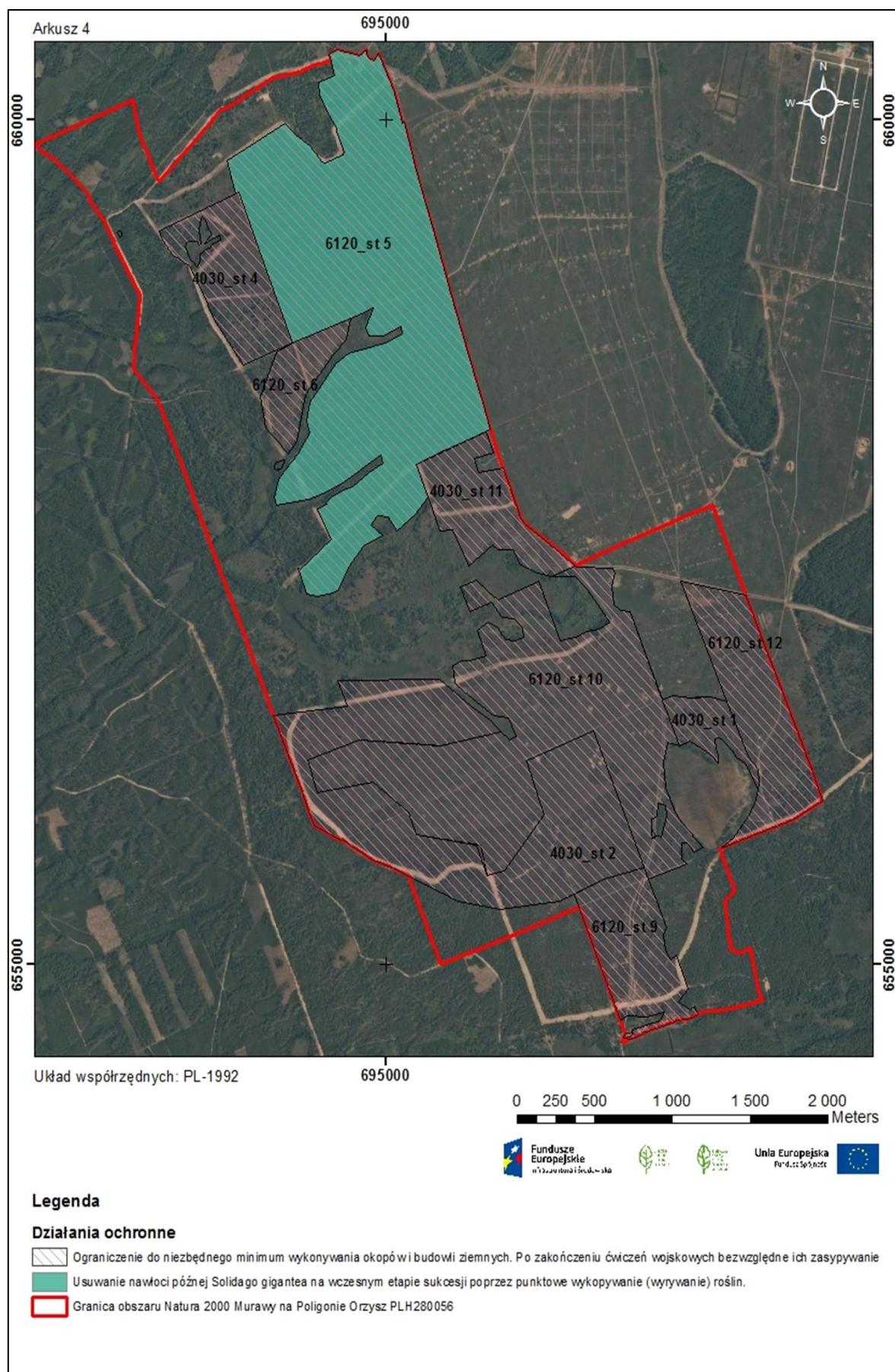
- Usuwanie czeremchy amerykańskiej *Padus serotina* - cały obszar
- Egzekwowanie zakazu poruszania się pojazdów mechanicznych poza wyznaczonymi drogami - cały obszar

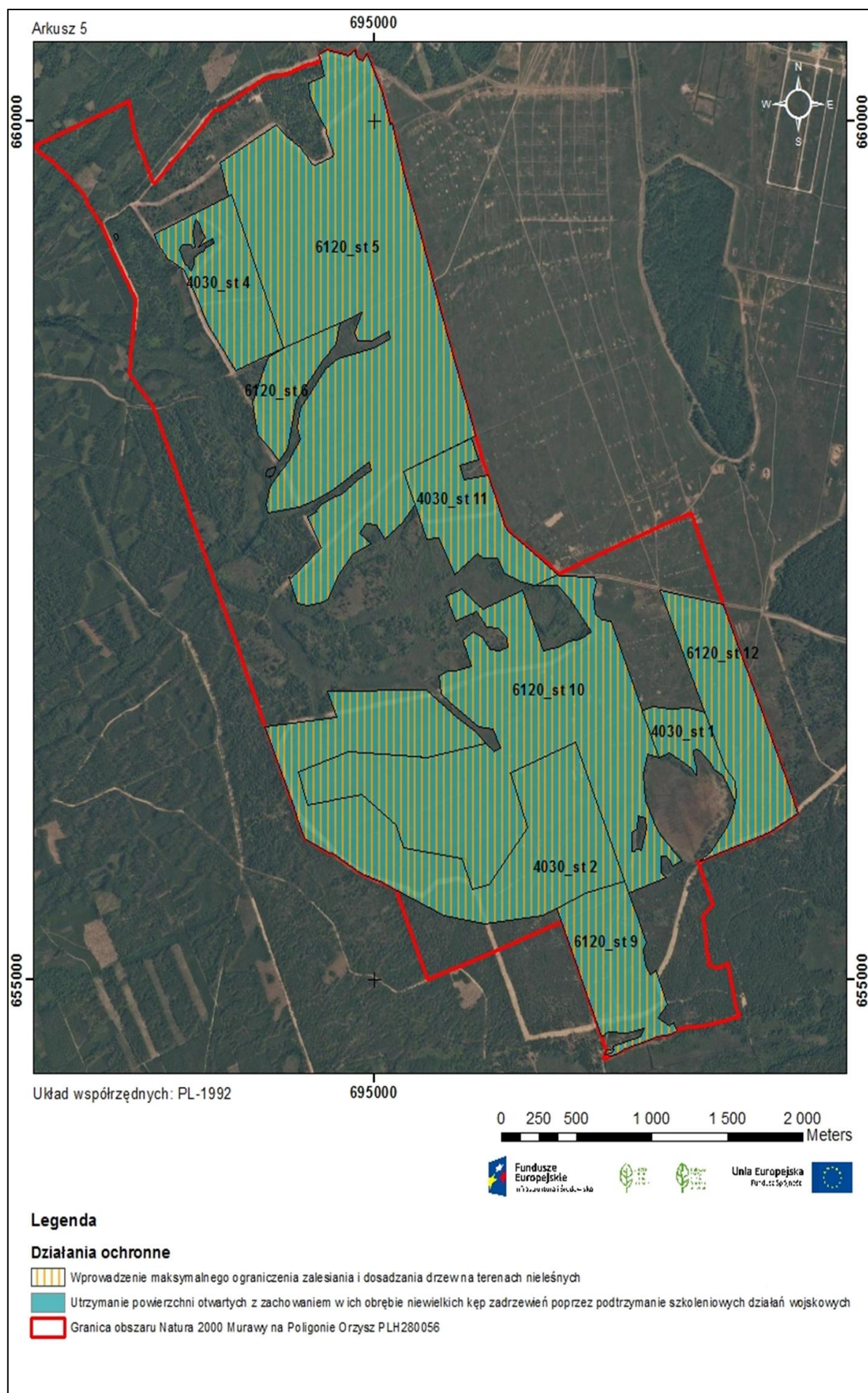
Układ współrzędnych: PL-1992
Dane topograficzne: © autorzy OpenStreetMap (25.03.2024)
Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

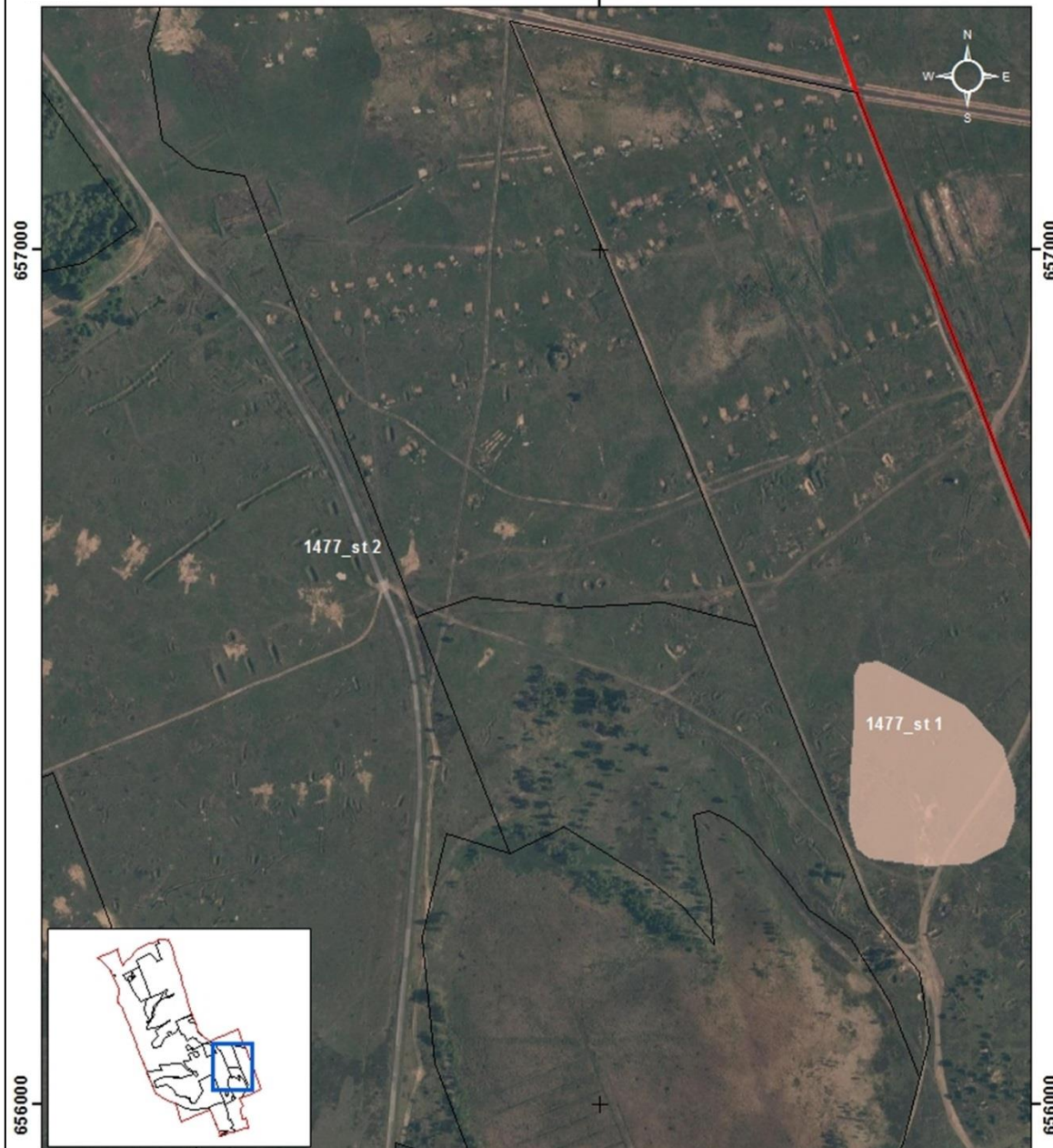

Układ współrzędnych: PL-1992

697000

0 55 110 220 330 440 Meters

Fundusze Europejskie
w obszarze rozwojuFundusze Europejskie
w obszarze rozwojuUnia Europejska
Fundusz Spójności**Legenda****Działania ochronne**

- Usuwanie gatunków inwazyjnych znajdujących się w promieniu 10 m od osobników sasanki otwartej *Pulsatilla patens*
- Ograniczenie pokrycia gatunków wysoce konkurencyjnych poprzez ich wykaszanie mechaniczne w promieniu 10 m od stanowiska
- Granica obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056

Legenda

Działania ochronne

- Usuwanie gatunków inwazyjnych znajdujących się w promieniu 10 m od osobników sasanki otwartej *Pulsatilla patens*
- Ograniczenie pokrycia gatunków wysoce konkurencyjnych poprzez ich wykaszanie mechaniczne w promieniu 10 m od stanowiska
- Granica obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056

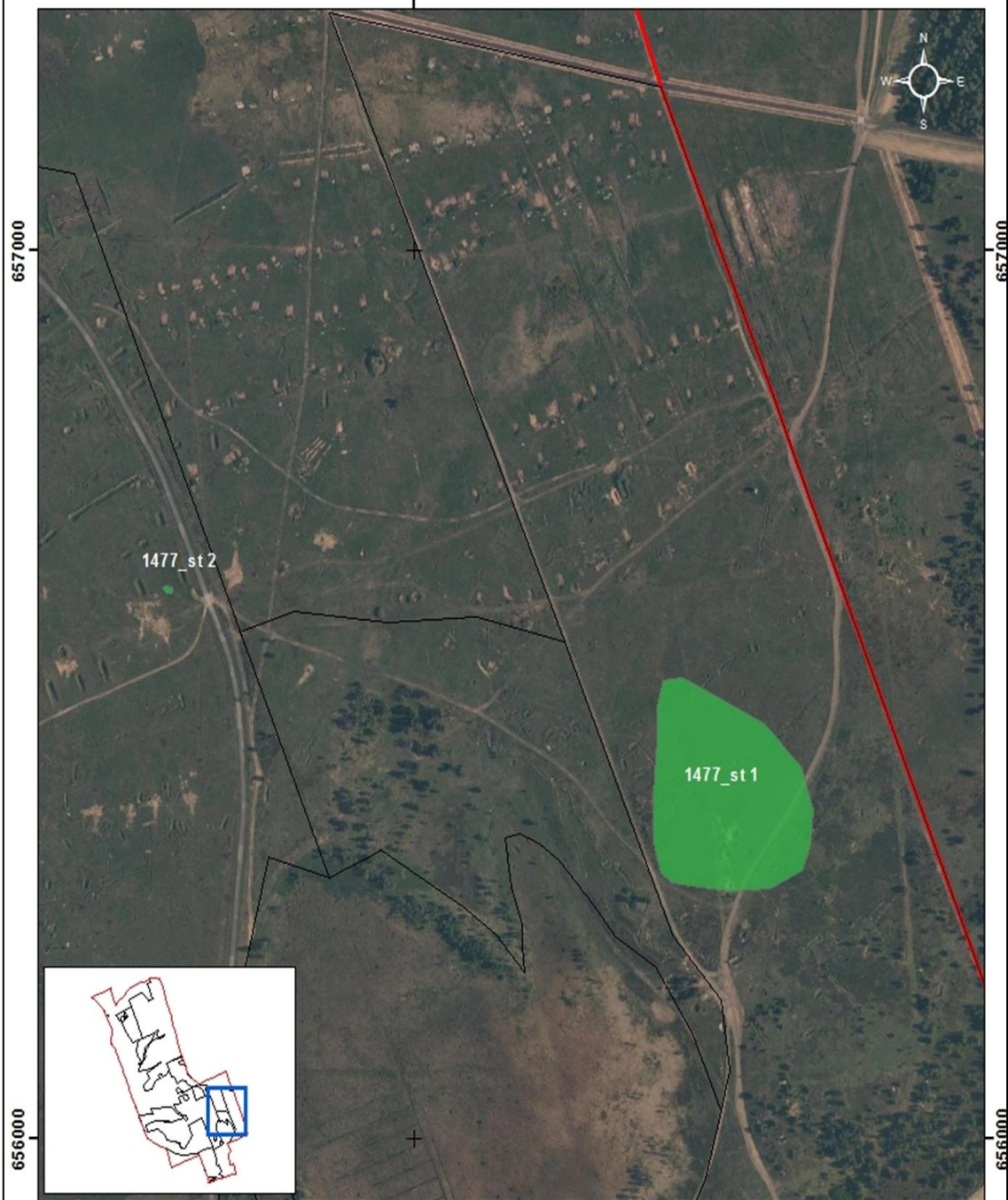

Fundusze Europejskie
wspierają rozwój

Unia Europejska
Prawo i Sprawiedliwość

Układ współrzędnych: PL-1992

697000

0 55 110 220 330 440 Meters

Unia Europejska
Fundusze Europejskie

Legenda

- Wspomaganie rozmnażania generatywnego sianki otwartej poprzez płatowe mechaniczne odslanianie gleby – ok. 100 cm²
- Granica obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056

Układ współrzędnych: PL-1992

694000

0 40 80 160 240 320 Meters

Fundusze Europejskie
Wzrost przez rozwój

Unia Europejska
Fundusze Europejskie

Legenda

- Wspomaganie rozmnażania generatywnego sasanki otwartej poprzez płatowe mechaniczne odsłanianie gleby – ok. 100 cm²
- Granica obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (dalej „PZO”), kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono dany obszar Natura 2000, zawierający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy.

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 został zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2015/2369 z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia dziewiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowanej jako dokument nr C(2015) 8191) (Dz. Urz. UE L 338 z 23.12.2015, str. 34). W 2022 r. został on ustanowiony rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. *w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Murawy na Poligonie Orzysz (PLH280056)* (Dz. U. poz. 278).

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1140 i 1881) do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych o ochronie przyrody.

W związku z powyższym, regionalny dyrektor ochrony środowiska jako organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie przepisu art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, oraz koordynujący w myśl przepisu art. 32 ust. 3 ww. ustawy, funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, obowiązany jest do sporządzenia oraz przyjęcia środków ochrony, o których mowa w regulacji art. 28 ustawy o ochronie przyrody.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej jego ochrony, czyli podjęcie stosownych środków ochrony mających na celu utrzymanie (jeżeli jest właściwy) lub przywrócenie (jeżeli jest niezadawalający lub zły) właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. Obowiązek osiągnięcia tak sformułowanego celu działań ochronnych na gruntach o różnej strukturze własności, w tym w szczególności stanowiących własność prywatną, wymogła na ustawodawcy decyzje o nadaniu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 statusu normy prawnej ustanawianej w formie zarządzenia jako akt prawa miejscowego.

Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r. poz. 99).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

1. opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
2. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;

3. cele działań ochronnych;
4. określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
5. wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
6. wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Ponadto, przy opracowaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056, kierowano się także oprócz wyżej wymienionych aktów prawnych, wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie opracowania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, umieszczanej w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, dokonał szeregu czynności obejmujących m.in.:

1. opis granic obszaru, którego dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie

- państwowego systemu odniesień przestrzennych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 342);
2. ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie weryfikacji przesłanek określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. W trakcie prac ustalono, że zgodnie z art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody nie zachodzą podstawy prawne do wyłączenia z zakresu sporządzania planu zadań ochronnych jakiegokolwiek części obszaru. Plan zadań ochronnych zatem dotyczy części obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 o powierzchni 1 298,35 ha;
 3. ustalenia oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy. Dokonana ocena wykazała, iż siedliska i gatunki, stanowiące przedmioty ochrony w obszarze tj.:
 - 6120 *Ciepolubne śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae* - uzyskały ocenę na poziomie niezadawalającym (U1),
 - 4030 Suche wrzosowiska - ocena ogólna siedliska w ostoi waha się pomiędzy właściwą (FV) a niezadawalającą (U1), głównie z uwagi na występowanie taksonów obcych geograficznie,
 - 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi - uzyskały ocenę na poziomie złym (U2) z uwagi na brak gatunków charakterystycznych (wskaźnik kardynalny),
 - 1477 Sasanka otwarta *Pulsatilla patens* – uzyskała ocenę ogólną ze wszystkich trzech stanowisk niezadawalającą (U1).
 4. przeanalizowania istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu zachowania przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych i ich możliwego wpływu na parametry oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Zagrożenia dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz sasanki otwartej wyszczególniono w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia;
 5. sformułowania celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji. Cele działań ochronnych dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz sasanki otwartej wyszczególniono w załączniku nr 4 do niniejszego zarządzenia;
 6. cele działań ochronnych zostały sformułowane przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz panujących ograniczeń (wynikających ze środków technicznych oraz aktualnego stanu wiedzy), przy zachowaniu jednak ogólnej zasady przybliżenia obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego” tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony, wszystkim przedmiotom ochrony na poziomie obszaru Natura 2000;
 7. ustalenia działań ochronnych dla przedmiotów ochrony wyszczególnionych w załączniku nr 5 do niniejszego zarządzenia.
 8. zaprojektowania działań dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Realizacja przedmiotowego działania umożliwi w przyszłości

sprawującemu nadzór nad obszarem realizację dyspozycji określonej brzmieniem przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody;

9. dokonania szczegółowej analizy zapisów obowiązujących dokumentów planistycznych województwa warmińsko – mazurskiego, gminy Orzysz. Na podstawie dokonanej analizy ustalono, że nie istnieją przesłanki pozwalające na sformułowanie potrzeby dokonania zmiany w/w dokumentach;
10. w trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 objętej PZO z uwagi na fakt, że w trakcie sporządzania planu zadań ochronnych uzyskano niezbędną wiedzę na temat przedmiotów ochrony a realizacja planu zadań ochronnych w stopniu wystarczającym zabezpiecza przedmioty ochrony obszaru.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, mającego na celu zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem Wykonawcy projektu planu, cyklu spotkań dyskusyjnych, na które każdorazowo zapraszano wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesu oraz zainteresowane osoby fizyczne. Spotkania dyskusyjno-warsztatowe odbyły się trzykrotnie:

1. w Urzędzie Miasta Orzysz, w sali narad dnia 08 listopada 2019 r.
2. korespondencyjnie, drogą elektroniczną, w dniach 01 – 15 października 2020 r.
3. korespondencyjnie, drogą elektroniczną, w dniach 08 kwietnia 2024 – 30 kwietnia 2024 r.

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą pracującą nad opracowaniem projektu planu, a także szeroko i wnikliwie dyskutującą nad kolejnymi etapami powstawania projektu przedmiotowego dokumentu.

W skład Zespołu Lokalnej Współpracy dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 weszli przedstawiciele interesariuszy:

- Urząd Miejski w Orzyszu,
- Mazurski Park Krajobrazowy,
- Ośrodek Szkolenia Polygonowego Wojsk Lądowych Orzysz,
- Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Olsztynie,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku,
- Nadleśnictwo Drygały.

Celem spotkań dyskusyjnych było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000 uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotów ochrony przy wykorzystaniu wiedzy naukowej, jak i przy wykorzystaniu lokalnej wiedzy na temat obszaru oraz potrzeb i aspiracji osób oraz podmiotów korzystających z obszaru do zrównoważonego rozwoju. Zgłaszane na bieżąco w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski członków grupy miały realny wpływ na ostateczną treść przyjętego projektu dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, wykonując dyspozycję określoną przepisami: art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także art. 3 ust. 1 pkt 11 i art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania

na środowisko, a także stanowiskiem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 22 listopada 2011 r. zapewnił udział społeczeństwa w procesie planistycznym.

Na etapie przed przystąpieniem do opracowania projektu dokumentu obwieszczeniem z dnia 17 kwietnia 2019 r. znak WOPN.082.2.4.1.2019.AB RDOŚ w Olsztynie podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056, podając informację o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu i jego przedmiocie oraz o możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu.

Następnie obwieszczeniem z 15 października 2019 r. znak WOPN.082.2.4.2.2019.AB RDOŚ w Olsztynie podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056.

Na etapie sporządzonego projektu aktu normatywnego (jakim jest plan zadań ochronnych) RDOŚ w Olsztynie obwieszczeniem znak WOPN.082.2.3.3.2020.KKK z dnia 09 października 2020 r. podał do publicznej wiadomości informację o wyłożeniu projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 w tym m.in. dla OSOS Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056.

Ww. obwieszczenia zostały zamieszczone:

- na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu.

Na etapie procedury konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 wpłynęły do powyższego organu ochrony przyrody następujące uwagi ze strony Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, które zostały częściowo uwzględnione:

- "Zagrożeniem dla wszystkich siedlisk są gatunki inwazyjne, o których występowaniu jest mowa w szablonie dokumentacji np. przy okazji ciepłolubnej dąbrowy, które są dodawane z oceną D ale przy ocenie zagrożeń wskazano, że na płacie tego siedliska występuje czeremcha i łubin, które mogą się wsiewać do siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru";
- "Działania ochronne dot. usuwania czeremchy amerykańskiej lub łubinu trwałego powinny dotyczyć nie tylko płatów siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru. Z dokumentacji do pzo wynika, że np. w zidentyfikowanym w obrębie obszaru Natura 2000 płacie świetlistej dąbrowy występują oba ww. gatunki inwazyjne. Pozostawienie tego terenu bez działań ochronnych spowoduje, że będzie on refugium czeremchy i łubinu, z którego oba gatunki będą się stale wsiewały w przyległych".

Organ tut. wyjaśnia - w projekcie zarządzenia zapisy przeformułowano, zgodnie z powyższymi uwagami tj. działania ochronne z zakresu usuwania czeremchy amerykańskiej *Padus serotina* zaplanowano nie tylko na płatach siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony omawianego obszaru Natura 2000, ale również w siedliskach przyległych, które nie są kwalifikowane jako naturalne a występują na terenie ostoi. Jednak zabiegi te nie rozwiążą całkowicie problemu wkraczania czeremchy w siedliska, ponieważ występuje ona ze znaczną obfitością w wydzielieniach leśnych na gruntach w zarządzie PGL LP i na terenach nieleśnych przylegających do przedmiotowego obszaru stanowiąc zewnętrzne zagrożenie w postaci

rezerwuaru nasion. Wiadomym jest ponadto, że diaspory przenoszone są na znaczne odległości przez zwierzęta, głównie przez ptaki, dlatego z dużym prawdopodobieństwem można przewidzieć jej ponowne pojawienie się w ostoi np. w płatach muraw napiaskowych czy suchych wrzosowisk. Inaczej jest w przypadku łubinu trwałego *Lupinus polyphyllus*. Jak wspomniano w dokumentacji ekspansja tego gatunku na poligonie Orzysz jest dalece posunięta i zabiegi z zakresu ochrony czynnej polegające na jego eliminacji są praktycznie niemożliwe do wykonania – działania te niosą za sobą ogromne koszty niewspółmierne do efektów, a przy tym czasochłonne. Co więcej nie ma pewności, że byłyby one w 100 % skuteczne, z uwagi na glebowy bank nasion tego gatunku. Dlatego usuwanie łubinu trwałego zaplanowano jedynie w płatach siedlisk, w których występuje sasanka otwarta *Pulsatilla patens*.

- "Dla poszczególnych przedmiotów ochrony cele powinny być określone dla każdego parametru i spójne z referencyjnym stanem ochrony przedmiotów ochrony";

Organ tut. wyjaśnia - cele działań ochronnych zostały zweryfikowane i uszczegółowione dla siedlisk i gatunków roślin, dla których możliwa jest poprawa głównych parametrów, a tym samym poprawa ich stanu ochrony.

Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Orzyszu oraz Wydział Spraw Terenowych II w Elku RDOŚ w Olsztynie nie wniosły uwag do zebranej dokumentacji PZO.

Podczas prac nad ustanowieniem planu zadań ochronnych zmieniły się wytyczne co do szczegółowości zapisu celów ochrony, przeanalizowano również zasadność dodania do przedmiotów ochrony siedliska przyrodniczego 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Z uwagi na zakres zmian zdecydowano o ponownym poddaniu konsultacjom społecznym dokumentacji planu zadań ochronnych.

Podczas prac terenowych zidentyfikowano siedliska przyrodnicze:

- 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe);
- 91I0* Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*).

Siedlisko 91E0 o powierzchni 0,25 ha i ocenie ogólnej C, proponowane było przez Wykonawców PZO do objęcia ochroną w ramach obszaru. Siedlisko 91I0 o powierzchni 0,06 ha i reprezentatywności D, ze względu na silną degenerację nie było proponowane jako przedmiot ochrony. Po analizie RDOŚ w Olsztynie nie uznał za zasadne dopisywanie ww. siedlisk jako przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz. Powodem tego była stosunkowo mała powierzchnia stwierdzonych siedlisk i złe perspektywy zachowania przedmiotowych siedlisk.

W związku z ze zmianami koniecznymi do wprowadzenia do dokumentacji, która była poddana konsultacjom społecznym, aby zachować transparentność procesu planistycznego, przeprowadzono ponowne konsultacje społeczne. O wyłożeniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Murawy na Poligonie Orzysz zawiadomiono obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie znak WOPN.6320.2.2024.AB z dnia 09 kwietnia 2024 r.

Na etapie procedury konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 po obwieszczeniu znak WOPN.6320.2.2024.AB z dnia 09 kwietnia 2024 r. wpłynęły do powyższego organu ochrony przyrody następujące uwagi, które zostały częściowo uwzględnione:

- I. ze strony Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
 - „Należy wyjaśnić różnice między powierzchniami siedlisk z aktualnym SDF”.

Organ tut. wyjaśnia – zapisy w PZO odnośnie powierzchni siedlisk odnoszą się do wyników badań przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia projektu planu, dane te zostały uwzględnione w przygotowanej zmianie SDF.

- „Działania fakultatywne dotyczą tylko działań rolnych. To nie jest działanie tego typu. Należy usunąć zapis” (dotyczy działania 6 dla sasanki otwartej polegającego na wspomaganiu rozmnażania generatywnego poprzez płatowe mechaniczne odsłanianie gleby)

Organ tut. wyjaśnia – usunięto zapis „działania fakultatywne”.

- Uwagi dotyczące publikatorów ustawy o ochronie przyrody.

Organ tut. wyjaśnia – poprawiono wskazane zapisy dotyczące publikatorów.

II. ze strony Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku:

1. „Załącznik nr 4 do projektu zarządzenia RDOŚ w Olsztynie (cele ochrony):

- 6120 Ciepłolubne murawy napiaskowe – zaplanowano „zachowanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż ok. 550 ha” - przy pokryciu siedliska na 486 ha (według zaktualizowanego SDF – stan na marzec 2024 r.) powyższy cel może okazać niemożliwym do zrealizowania”.

Organ tut. wyjaśnia – zapisy w PZO odnośnie powierzchni siedliska 6120 odnoszą się do wyników badań przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia projektu planu, dane te zostały uwzględnione w przygotowanej zmianie SDF, dzięki czemu realizacja celu będzie możliwa do zrealizowania.

2. „Załącznik nr 5 do projektu zarządzenia RDOŚ w Olsztynie (działania ochronne):

- W przypadku działań ochronnych związanych z gruntem, takich jak np. koszenie, usuwanie gatunków obcych, inwazyjnych i niepożądanych dla danego siedliska przyrodniczego - zasadnym jest aby podmiotem odpowiedzialnym był zarządca gruntu - Nadleśnictwo Drygały wraz z Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie”.

Organ tut. wyjaśnia – zapis dotyczący podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych „Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie na podstawie porozumienia z zarządcami terenu: Nadleśnictwem Drygały i Rejonowym Zarządem Infrastruktury w Olsztynie, Ośrodkiem Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Orzysz” jest optymalny, ponieważ realizuje delegacje ustawową wg. której nadzór nad obszarem Natura 2000 sprawuje właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 27a, ust. 2 ustawy o ochronie przyrody) jednocześnie zapewniając czynny udział instytucjom będącym zarządcami gruntu.

- „Realizacja działań ochronnych będzie uzależniona od manewrów prowadzonych na czynnym Poligonie Orzysz. Przed wejściem z działaniami ochronnymi muszą być przeprowadzone prace związane z oczyszczaniem terenu z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych”.

Organ tut. wyjaśnia – m.in. w celu zapewnienia bezpieczeństwa prowadzenia prac związanych z realizacją działań ochronnych w kolumnie określającej podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań ochronnych dotyczących ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków wymieniono zarządców terenu. Prowadzenie jakichkolwiek prac musi uwzględniać harmonogram wykorzystania poligonu oraz może być realizowane na terenach wolnych od niebezpieczeństw i przedmiotów wybuchowych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa również dla prac nie związanych z ochroną czynną dodano analogiczny zapis dla działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.

Nadzór Wodny w Piszczu poinformował , iż po przeanalizowaniu projektu zarządzenia oraz szablonu dokumentacji PZO dla obszaru Natura 2000 Murawy na Poligonie Orzysz PLH280056 nie zgłasza uwag do dokumentacji planu zadań ochronnych.

Projekt niniejszego zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) został uzgodniony przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pismem znak PN.0521.128.2025 z dnia 22 października 2025 r.

Realizacja działań ochronnych i monitoringowych, zawartych w niniejszej regulacji prawnej finansowana będzie zgodnie z przepisem art. 39 ustawy o ochronie przyrody, m.in. ze środków Unii Europejskiej, a w zakresie nie objętym finansowaniem przez Wspólnotę ze środków budżetu państwa, a także z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.